

مسعود علیپور اقدم

روزنامه نگار

خبر N E W S

اجرائی شدن تعرفه‌ها علیه اتحادیه اروپا

تعرفه‌های گمرکی آمریکا علیه ۹۰ شریک تجاری این کشور از جمله اتحادیه اروپا از بامداد پنجشنبه ۱۶ مرداد اجرایی شد. این اقدام که پیش‌تر توسط دونالد ترامپ بارها به تعویق افتاده بود، هم‌اکنون به اجرا درآمده و رئیس‌جمهوری آمریکا در شبکه اجتماعی خود با هیجان از سرازیر شدن میلیاردها دلار تعرفه به ایالات متحده خبر داده است. این تعرفه‌ها شامل واردات گسترده‌ای از کشورهای مختلف می‌شود و ترامپ آن را بخشی از سیاست‌های خود برای کاهش کسری تجاری و حفظ امنیت ملی آمریکا معرفی کرده است. او با استناد به وضعیت اضطراری ملی، این تعرفه‌ها را توجیه حقوقی کرده؛ هرچند که این موضوع از سوی کارشناسان و برخی نهادهای بین‌المللی محل مناقشه است.

کمیسیون اتحادیه اروپا در روزهای اخیر تلاش داشت تاریخ اجرای این تعرفه‌ها را به تأخیر بیندازد و تصور می‌کرد شروع آن از جمعه ۱۷ مرداد باشد، اما در نهایت توافقی حاصل نشد و تعرفه‌ها طبق خواسته آمریکا از همان نیمه‌شب پنجشنبه اجرایی شد. در کنار اتحادیه اروپا، حدود ۷۰ کشور دیگر نیز مشمول این تعرفه‌ها شده‌اند. همچنین، آمریکا مذاکرات جداگانه‌ای با کشورهایی چون چین و مکزیک درباره تعرفه‌های متفاوت در پیش گرفته و کشورهای همکاری‌کننده با روسیه در حوزه انرژی را به اعمال تعرفه‌های تنبیهی تهدید کرده است. هند از جمله کشورهایی است که با اعمال تعرفه‌های تنبیهی مواجه شده است.

کمیسیون اروپا اخیراً توافقی کلی با شرکای تجاری آمریکا به دست آورده که بر اساس آن نرخ تعرفه‌ها کاهش یافته و به ۱۵ درصد رسیده است. این در حالی است که ترامپ چند هفته پیش در نامه‌ای، تعرفه ۳۰ درصدی بر صادرات اروپا به آمریکا اعلام کرده بود. منتقدان معتقدند این سیاست تاکتیکی از سوی ترامپ است که ابتدا خواسته‌های حداکثری را مطرح می‌کند تا نهایتاً با توافقی که به نفع آمریکا تمام می‌شود، مصالحه کند. در مقابل، اتحادیه اروپا مورد انتقاد قرار گرفته که در برابر این امتیازدهی نتوانسته بازار خود را به خوبی با تعرفه‌های متقابل محافظت کند.

به علاوه، تعرفه‌های جدید شامل خودروها، نیمه‌رساناها و داروهای تولید اروپا نیز می‌شود، صنایعی که به ویژه در آلمان اهمیت بالایی دارند و با واکنش منفی شدید مواجه شده‌اند.

اتحادیه اروپا در عوض این توافق تعرفه‌ای، وعده داده تا پایان دوره ریاست‌جمهوری ترامپ، حدود ۷۵۰ میلیارد دلار انرژی از آمریکا خریداری کند. این شامل گاز طبیعی مایع، نفت و سوخت هسته‌ای است که قرار است جایگزین انرژی روسیه شوند، زیرا اتحادیه اروپا قصد دارد وابستگی خود به گاز و نفت روسیه را به طور کامل قطع کند.

علاوه بر این، قرار است حدود ۶۰۰ میلیارد دلار در اقتصاد آمریکا سرمایه‌گذاری شود که طبق اعلام کمیسیون اروپا، این رقم بر اساس تمایل شرکت‌های اروپایی است اما تضمینی برای تحقق آن وجود ندارد. ترامپ این سرمایه‌گذاری را هدیه‌ای بزرگ توصیف کرده که آمریکا می‌تواند از ادانه از آن بهره ببرد. در حالی که کمیسیون اروپا آن را تنها یک اظهار علاقه شرکت‌های خصوصی می‌داند.

ترامپ در نبرد با آفتاب و باد

قانون تازه انرژی، معافیت‌ها را حذف و مشوق‌های نفتی را بازگردانده آینده صنعت تجدیدپذیر در آمریکا، گرفتار بدبینی، باتکلیفی و عقبگرد شده است

در روزهای گرم تابستان کالیفرنیا، در محله‌های آرام سن خوزه، خانه‌هایی دیده می‌شود که سقف‌شان با صفحه‌های خورشیدی پوشیده شده و پشت دیوارشان باتری‌های ذخیره برق نصب است. این‌ها تنها نشانه‌هایی از تحول انرژی در آمریکاست؛ تحولی که تا همین چند ماه پیش، با شتاب پیش می‌رفت و بسیاری آن را آغاز عصر تازه‌ای در سیاست انرژی این کشور می‌دانستند.

اما با بازگشت دونالد ترامپ به قدرت، این مسیر دوباره به مانعی بزرگ برخورد است. ترامپ که سال‌هاست با انرژی‌های تجدیدپذیر سر‌ناسازگاری دارد، حالا با امضای قانونی تازه به نام «طرح بزرگ و زیبا»، روند رشد انرژی پاک در آمریکا را عملاً کند کرده و چشم‌انداز سرمایه‌گذاری در این حوزه را به فضای غبارآلود و نامطمئنی کشانده است.

قانون تازه: لطف قدیمی

قانون تازه ترامپ، امتیازهای چشمگیری به صنایع نفت، گاز و زغال‌سنگ داده و هم‌زمان مشوق‌های مالیاتی انرژی‌های نورا به مرور حذف می‌کند. اگرچه این قانون، آن‌طور که برخی بیم داشتند، به‌طور کامل مشوق‌های «قانون کاهش تورم» دولت بایدن را از بین

نبرده، اما حذف تدریجی آن‌ها تا سال ۲۰۲۸ برای بسیاری از پروژه‌های تازه، مرگ خاموش به حساب می‌آید. در همین حال، دسترسی شرکت‌های نفت و گاز به زمین‌های دولتی آسان‌تر شده و محدودیت‌های زیست‌محیطی برای حفاری‌های جدید کاهش یافته است. مقررات مربوط به مصرف سوخت خودروها و بهره‌وری انرژی در صنایع نیز لغو شده؛ تصمیم‌هایی که هم به نفع صنایع آلاینده است و هم فشار بیشتری بر محیط‌زیست وارد می‌کند.

آینده‌ای که قربانی شد

پژوهشگران دانشگاه پرینستون تخمین زده‌اند که پیماد این قانون، تا سال ۲۰۳۵، چیزی در حدود یک میلیارد تُن دی‌اکسیدکربن بیشتر در جو زمین خواهد بود؛ عددی که تقریباً معادل کل انتشار گازهای گلخانه‌ای کشوری مانند آلمان در یک سال است. در

همین حال، شرکت‌های خودروسازی که به پشتوانه قانون بایدن در حال سرمایه‌گذاری در خودروهای برقی بودند، حالا متوقف شده‌اند. در بازار برق نیز چشم‌انداز خوبی دیده نمی‌شود. شرکت‌های توسعه‌دهنده پروژه‌های خورشیدی و بادی،

سرمایه‌گذاری‌های هوش مصنوعی هنوز بی‌بازده‌اند

با وجود افزایش هزینه‌ها در مدل‌های زبانی و زیرساخت‌های ابری، هنوز سود ملموس و پایدار از این سرمایه‌گذاری‌ها دیده نمی‌شود

نرخ بهره، ریسک تازه

یکی از عواملی که در دوران طلایی فناوری پس از بحران ۲۰۰۸ نقش کلیدی داشت، نرخ بهره پایین بود. شرکت‌های فناوری، نقدینگی عظیمی تولید می‌کردند و این نقدینگی به بازارهای مالی بازمی‌گشت و نرخ بهره را پایین نگه می‌داشت. اما امروز شرایط فرق کرده؛ نرخ بهره بالا رفته، فدرال رزرو اوراق قرضه نمی‌خرد و تورم از هدف ۲ درصدی عبور کرده است. در همین حال، دولت آمریکا با کسری بودجه سنگین و شرکت‌ها با نیاز به سرمایه‌گذاری عظیم روبه‌رو هستند. براساس برآوردهای گروه CARLYLE، از سال ۲۰۲۰ تاکنون، جریان نقدی آزاد شرکت‌ها نسبت به تولید ناخالص داخلی ۷۸ درصد کمتر از دوره مشابه پس از بحران ۲۰۰۹ بوده است. این یعنی اقتصاد آمریکا دیگر آن فضای نقدینگی فراوان گذشته را ندارد.

رشد سریع هوش مصنوعی، بدون تردید آغازگر عصری تازه در اقتصاد جهانی است. اما آنچه در پس این رشد اتفاق می‌افتد، تضعیف توان مالی شرکت‌ها، افزایش ریسک در بازار سرمایه و احتمال بازگشت دوره‌ای از بی‌ثباتی مالی است. اگر شرکت‌های بزرگ فناوری نتوانند از این سرمایه‌گذاری‌های سنگین، در زمان مناسب بازدهی بگیرند، اقتصاد با شوکی تازه مواجه خواهد شد. در حالی که همه از جهش فناوری سخن می‌گویند، شاید لازم باشد نگاه دقیق‌تری به ترانزنامه‌ها بیندازیم.

منبع: واشینگتن‌پست

نجات‌یافتگان معدود

در میان این تصویر تاریک، تنها چند حوزه از انرژی‌های نو، از جمله انرژی هسته‌ای و فناوری جذب مستقیم کربن از هوا، از معافیت‌های قانون بایدن بهره‌مند مانده‌اند. همین موضوع باعث شده برخی از تحلیلگران، قانون ترامپ را نه به‌طور کامل ضدانرژی‌پاک، بلکه انتخاب‌گرایانه بدانند. اما این انتخاب‌گرایی، بیش از آن که بر پایه منطق علمی باشد، بر مبنای سیاست‌ورزی و لابی‌گری‌های خاص پیش‌رفته است.

شرکت‌هایی مانند سان‌ران، که بر ذخیره‌سازی برق متمرکز شده‌اند، در حال بازطراحی مدل‌های تجاری خود هستند تا خود را با واقعیت تازه وفق دهند. برخی مدیران این شرکت‌ها به طنز می‌گویند شعار امروز آن‌ها شده است: «زنده ماندن تا ۲۰۲۹».

فوق سریع، زمین، برق و سرمایش نیاز دارند. این یعنی برگشت به ساخت‌وسازهای سنگین؛ درست برخلاف دهه‌های گذشته که فناوری با سرمایه‌گذاری سبک و بازده بالا تعریف می‌شد.

پایان مدل‌های سبک‌داریی

برای بیش از دو دهه، مدل غالب در فناوری «داریی سبک» بود. درآمد از پلتفرم‌هایی مثل ویندوز، آیفون، فیس‌بوک و گوگل سرچ می‌آمد؛ پلتفرم‌هایی که با سرمایه‌گذاری اندک در فضا و سخت‌افزار، بازدهی نجومی ایجاد می‌کردند. اما امروز، همان شرکت‌ها میلیاردها دلار خرج می‌کنند تا سرورهای پر قدرت نصب کنند، برق تأمین کنند و مراکز داده بسازند. نتیجه؟ جریان نقدی آزاد شرکت‌ها، که مهم‌ترین شاخص توان مالی واقعی‌شان است، به‌طور جدی کاهش یافته است. بین سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۵، درآمد خالص شرکت‌های بزرگ فناوری ۷۳ درصد رشد داشته، اما جریان نقدی آزادشان ۳۰ درصد کاهش یافته. به زبان ساده، سود روی کاغذ بالا رفته، اما پول نقد واقعی در حال تمام شدن است.

سرمایه‌گذاری‌هایی بدون بازده فوری

بخش مهمی از این هزینه‌ها هنوز بازده مستقیم ندارند. شرکت‌هایی مانند OPENAI و ANTHROPIC که در خط مقدم توسعه مدل‌های هوش مصنوعی هستند، با وجود رشد کاربر، همچنان در حال زیاندهی‌اند. غول‌های فناوری هم اعتراف می‌کنند